

Week-Nieuwsbrief 6, 30 april - 7 mei 2020

Bericht van de redactie

Ook dit is weer een week met dagen, die we niet kunnen beleven, zoals we dat 74 jaar deden, maar dankzij de moderne tijd toch verbonden kunnen gedenken en vieren. Maar allereerst is er 3 mei de landelijke dienst met ds Reinhold Philipp vanuit onze kerk!

4 Mei herdenken we thuis, maar op de Waalsdorpervlakte zal de Bourdonklok luiden en zal een mini ceremonie plaatsvinden (Televisie RLT4)

De Redactie

Live herdenkingsbijeenkomst in de Grote Kerk van Den Haag

maandag 4 mei 2020 van 19.00 - 20.35 uur

die via een **livestream** te volgen zal zijn op de volgende link. [Klik hier](#)

De livestream start om 18.55 uur.

Uit het programma:

Welkom van Ad van der Helm, voorzitter HGK.

Ben van Oosten bespeelt het orgel van de Grote Kerk, o.a. met werk van Jean Alain.

Er is een toespraak van Marco van Baalen, oud-directeur Haags Historisch Museum en een gedachtenis van de Haagse predikant D.A. van den Bosch, overleden in 1942 in kamp Amersfoort.

Er zijn opnamen van interviews met Hagenaars mw. Van der Laan en dhr. De Bruijn over hun oorlogservaringen.

Er is een live schakeling met de plechtigheid op de Amsterdamse Dam, daarvoor en daarna wordt live muziek uitgevoerd door musici uit verschillende landen, Pau Sola

Masafrets (Catalonië, Spanje, Nederland) – cello, Cengiz Arslanpay (Turkije, Nederland) – houtblazer en elektronische piano), Maryanka Golovchenko (Oekraïne, Nederland) – zang, Geerte de Koe (Nederland) – viool

De klokken zullen luiden en we sluiten af met een zegenbede.

Lieve Metzlar

16 jaar, Leiden

Durf te durven

Durf te praten

Voor hen die de stem niet hadden

Stille helden waren

Durf te geloven

In vrijheid

En samen

Durf te hopen

Voor hen die de hoop nooit opgaven

Voor de toekomst

Durf jij twee minuten stil te zijn?

Dan durf ik te luisteren

De merklap van mijn grootmoeder

Mijn dierbaarste bezit is de merklap, die mijn grootmoeder voor mij borduurde in januari 1942. Ik heb hem gekregen op mijn 6^e verjaardag in 1946. En deze merklap is naar al mijn posten in het buitenland mee gegaan.

Mijn grootmoeder heeft in de merklap al haar frustratie over “de benarde veste” waarin Nederland zich bevond, uitgeleefd, met de appeltjes van Oranje, een gekroonde W, het Schip van Staat etc. Dat is mooi voor een historica (zoals ik) maar de teksten hebben blijvende waarden.

Langs de rechter kant staat: “Wij willen onszelf zijn en blijven Wilhelmina” . Dan volgt de top: LEVE HET VADERLAND, geflankeerd door artillerie-ruiters te paard. En langs de linker kant staat: “De liefde tot zijn land is ieder aangeboren Vondel”.

Centraal staat het magistrale 2^e couplet van het Wilhelmus:

“In Godes vrees te leven

Heb ik altijd betracht

Daarom ben ik verdreven

Om Land om Luyd gebracht

Maer Godt sal mij regeeren

Als een goet instrument

Dat ick sal wederkeren

In mijnen Regiment

Dan volgt " JE MAINTIENDRAI" en het wordt besloten met

"Ick blijf ghetrou Ick wijk nyet af

Int soet Nederland"

Ik heb er de laatste weken vaak bij stil gestaan. We zitten allemaal in onze "benarde veste" maar we kunnen wel allen te samen op 4 mei Her-Denken.

An de Bijll Nachenius

Bericht uit de kerkenraad

Inmiddels ligt al de 6e Nieuwsbrief voor u. Hopelijk krijgt iedereen hem, want het is niet zo eenvoudig, om het systeem waterdicht te krijgen. Sommige e-mailadressen zijn verouderd, niet iedereen heeft e-mail, soms komt post terug. Dat kost allemaal veel tijd aan de dominees, die daarover belondjes doen en aan Margo en Miriam van de administratie, die dit alles in goede banen leiden. Soms ook meldt iemand, dat een gemeentelid verstoken is van de Nieuwsbrief en dat wordt dan z.s.m. hersteld. Er krijgen nu ongeveer 30 mensen de Nieuwsbrief op papier.

De kerkenraad blijft actief, al is de vergaderfrequentie wel verminderd en vergaderen we momenteel per skype.

Vorige week meldde ik u al, dat we over de AV nog geen besluit hadden genomen. Inmiddels is dat wel gebeurd. Er zijn geen strakke landelijke maatregelen, dus we volgen ons eigen pad. De AV zal schriftelijk plaats vinden: in de week van 11 mei krijgt u per post de stukken thuis. Uiteraard zit daar een toelichtende brief over de te volgende procedure bij.

Madzy van der Kooij

Secretaris

Handenwastip.

Wij worden geacht iedere keer 20 seconden onze handen te wassen, maar hoelang duurt dat nou? Iedere keer klokken is ook niet handig. Tip van Stijn Fens: het Onze Vader bidden, uiteraard in de protestantse versie – maar die ligt bij onze kerk ook het meest voor de hand!

Kerkdiensten komende weken:

De landelijke broederschap biedt kerkdiensten aan ter vervanging van de lokale kerkdiensten die afgelast zijn in verband met de coronacrisis. Deze zijn wekelijks vanaf zondag te bekijken op het [YouTube kanaal](#).

Zondag 3 mei, ds **Reinhold Philipp** vanuit Den Haag

Zondag 10 mei, ds Kirsten Slettenaar

Zondag 17 mei, ds Friso Boogerd vanuit Bussum

Collecte tweede kwartaal

De collecte is het tweede kwartaal bestemd voor Colorful Chances

Wij rekenen op uw gulle bijdrage voor dit mooie doel.

U kunt uw donatie overmaken naar de rekening: NL 93 INGB 0000 0063 97 van de kerk onder vermelding van: collecte Colorful Chances.

Onze hartelijke dank!

De diaconale commissie

Ons pastoraal team staat voor u klaar.

U kunt hen bereiken op:

Ds **Antje van der Hoek**: telefoon: 0252-211204,
e-mail: hoekpred.remodenhaag@gmail.com

Ds Reinhold Philipp Telefoon: 070-3878732,

e-mail: reinholdphilipp@freedom.nl

Intimiteit

Groet elkaar met een heilige kus! De apostel Paulus sluit enkele van zijn brieven af met deze aanbeveling. Bij Paulus gaat het om een groet. Maar in de vroege christelijke gemeenschap werd de heilige kus gebruikt in de liturgie van de kerkdiensten. Bij voorbeeld bij het uitwisselen van de vredesgroet voor de eucharistie. Daar heeft de kus duidelijk niet de functie van een begroeting, maar symboliseert broederlijke/zusterlijke naastenliefde. De aangeduide omarming en de kus op de wang komt in de liturgie nog weleens voor. Maar de kus onder alle gemeenteleden is uit de kerkdienst verdwenen. Kennelijk vindt men dit ritueel toch te intiem.

In Nederland is het drie keer zoenen ter begroeting steeds meer ingeburgerd geraakt. Sommige culturen volstaan met een omarming en eventueel een of twee zoenen. Maar Nederland staat bekend om zijn drie zoenen. Als buitenlanders na een of twee keer zoenen willen stoppen, worden ze onmiddellijk gecorrigeerd: in Nederland drie keer! Op het platteland van Beieren, waar ik ben opgegroeid, was van zoenen ter begroeting geen sprake. Een knikje met het hoofd was meestal voldoende, eventueel gevolgd door een 'Grüss Gott!'. Een hand geven geldt als zeer formeel. Dat gebeurt dus meestal alleen als mensen zich aan elkaar voorstellen of als het zeer lang geleden is dat men elkaar ontmoette. Velen zullen het niet erg vinden, maar het is zeer de vraag of de kus, het drie keer zoenen, ja zelf het handen schudden in de nieuwe anderhalvemetersamenleving zullen overleven. Wat wordt het nieuwe normaal voor onze manier van elkaar begroeten? Met de handen kaarsrecht tegen elkaar gedrukt. Een groet die we kennen van de Hindoes. Zullen we gaan groeten met de hand op de borst (het hart)? Krijgen we een 'Duitse' kleine buiging van het hoofd? Is dit het einde van het handen schudden, dat nog niet zo lang geleden gold als 'het' teken van Westerse omgangsvormen en emancipatie? *Tempora mutantur, et nos mutamur in illis*. De tijden veranderen en wij veranderen mee.

Toch groet ik u bij deze met de heilige kus van Paulus. Deze kus is veilig, want virtueel of op papier. In zekere zin is het een goodbye kiss, want ik ben de komende drie maanden

met studieverlof. Zoals ik eerder al een keer heb geschreven betekent 'goodbye' niet 'tot ziens', maar (in het laat Middelenegels geschreven als 'Godbwye' of 'God.b.w.ye') 'God be with you', dus 'God zij met u/jou!'. Ik vind dit persoonlijk mooier dan 'tot ziens'.

Anders dan het woord 'verlof' misschien doet vermoeden, gaat het bij studieverlof niet om vakantie of vrije tijd. De predikant mag tijd vrij maken voor studie. Ik zal deze keer mijn tijd besteden aan literatuurstudie over het onderwerp intimiteit, intimiteit en spiritualiteit of de spiritualiteit van intimiteit. Ik heb nog geen doel waar ik uit wil komen. Het onderwerp is meer een richting waar ik heen ga. Maar het is goed mogelijk dat ik al lezende van richting verander.

In de bekende plafondschildering van Michelangelo (Sixtijnse Kapel, Vaticaanstad) zien we de schepping van Adam. Beroemd zijn de twee vingers, van de mens en van de Schepper, die elkaar net niet raken. Juist omdat ze elkaar niet raken lijkt het alsof er op dat moment iets gebeurt. Springt op dat moment de vonk des levens over van Schepper op schepsel?

Vooraf in de mystiek speelt de lichamelijke intimiteit met God, de Onzegbare, een belangrijke rol. Welke betekenis heeft aanraking en ons lichaam voor onze manier van geloven? Volgens kerkleermeester Augustinus dient ons lichaam als ontmoetingsplaats voor God. De christelijke spiritualiteit werd lange tijd in verband gebracht met het geestelijk leven, waarbij de nadruk meer op de geest werd gelegd dan op het lichaam. Maar is een puur geestelijke ervaring mogelijk? Kunnen we ons dat voorstellen? Lichaam en geest hebben elkaar nodig, beïnvloeden elkaar. Aan de meest verheven spiritualiteit ligt lichamelijke ten grondslag. 'Uw lichaam is een tempel voor de Heilige Geest die in u woont.', zegt de apostel Paulus. (1 Korintiërs 3:16) De mystici brengen hun ontmoeting met het Onnoembare tot uitdrukking in lichamelijke taal. Ze worden 'aangeraakt'. Ze 'schouwen' God. Ze 'horen' hemelse muziek. Er lijkt geen andere taal voor de diepste mystieke ervaringen te bestaan dan die van lichamelijke.

Ik hoop ondanks de #MeToo-beweging en het nieuwe normaal van 1,5 meter afstand houden een bijdrage te kunnen leveren aan een eerdere herstel voor intimiteit.

Reinhold Philipp

Manna voor onderweg 4

Lock-down, uittocht en terugkeer

Om het hoe en waarom onze *lock-down* beter te begrijpen, wordt dezer dagen veel verwezen naar twee voorbeelden: ten eerste de Spaanse griep van een eeuw geleden, ten tweede Zweden, waar volgens sommigen altijd al de nodige *social distance* in acht werd genomen. Goed dat wetenschappers dergelijke

voorbeelden analyseren en er lessen uit trekken. Maar voor wie er gevoelig voor is zijn er ook hele andere voorbeelden mogelijk. Nog veel meer dan hier de afgelopen weken al ter sprake kwamen. Want je kunt onze *lock-down* ook zien in het verlengde van een lange christelijke traditie van uittochten, uittochten uit een bestaan waar mensen decennia- of generaties-lang gewend aan waren geraakt.

Vanaf de verdrijving van Adam en Eva uit het paradijs tot de verbanning van de remonstrantse predikanten door de Synode van Dordrecht om maar eens twee voorbeelden te noemen. Met daar tussenin onder meer het vertrek van Abraham uit Ur, de slavernij van het joodse volk in Egypte en hun ballingschap in Babylonië, Jezus die na zijn doop de woestijn in trok, de discipelen die na Jezus' kruisdood over de toen bekende wereld uitzwermden, Luther, Calvijn en vele anderen die de Roomse moederkerk verlieten. Nogal eens ging het om tijdelijke uittochten, ook bijvoorbeeld de Verloren Zoon keerde terug naar zijn vaders huis. Maar bijna al die uittochten zullen gepaard zijn gegaan met angst en onzekerheid, zoals wij die nu ook kennen.

Maar gewoon terugkeren kan eigenlijk nooit. Immers *pantha rhei* zoals we al heel lang weten. Je kunt nooit twee maal in dezelfde rivier stappen, of terug-stappen dus. Ook ons 'nieuwe normaal' zal anders zijn dan het oude normaal. Op veel plaatsen wordt er – gelukkig - keihard gewerkt aan dat nieuwe normaal. Maar weten we wel wat er 'goed', houdbaar en duurzaam is in die nieuwe toekomst? Weten we wel goed genoeg wat er eigenlijk fút is gegaan, wat onze huidige *lock-down*, onze uittocht uit het oude normaal heeft veroorzaakt?

De verdrijving van Adam en Eva uit het paradijs beeldt het dilemma fraai uit: Adam en Eva hadden al wel de vrijheid om te kiezen of ze wel of niet zouden eten van de boom van kennis van goed en kwaad. Maar eerst wisten ze nog niet wat goed en kwaad was. Hun nieuwsgierigheid was groter dan hun gehoorzaamheid aan de Hoogste Autoriteit, hun Schepper. Millennia voordat we zo'n houding aan de Verlichting toe zouden schrijven.

Het is goed te weten dat de wetenschap naarstig op zoek is naar oplossingen voor onze huidige *lock-down*. Het is ook goed te beseffen dat er geen garanties bestaan tegen foute menselijke beslissingen en tegen noodgedwongen nieuwe uittochten of *lock-downs*. Zodat we altijd méér dan alleen wetenschap nodig zullen hebben. Zoals het vertrouwen dat een Verloren Zoon na pijnlijke omzwervingen welkom blijft in zijn vaders huis. Óók om daar dan gezamenlijk de hereniging te vieren.

Bram Rutgers van der Loeff

Beste mensen,

We zitten en/of werken nog steeds thuis. Maar weinigen zullen dit seizoen de lentepracht rond de Remonstrantse kerk in Den Haag hebben gezien. De sierheester naast de ingang is grotendeels al weer uitgebloeid.

Ik kan corona niet de wereld uitzingen. Maar ik kan wel een tweede lunchconcertje aanbieden. Puur ter vermaak, als klein moment van ontspanning in moeilijke tijden.

Het concertje bevat klaviermuziek van Bach, Pasquini, Telemann & Jacobi. De toelichtingen op de muziekstukken zijn in de video opgenomen: De video is te zien als u op de volgende link klikt: [Klik hier](#)

Ik ben verrast dat mijn vorige lunchconcert zo goed beluisterd is. Veel positieve reacties en zo'n 180 hits op YouTube. Ik heb daarom besloten dit concert als een benefietconcert te beschouwen. Ik zal het aantal hits converteren naar een redelijk geldbedrag, en dat schenken aan het Rode Kruis. Namens alle thuisblijvers en afstandhouders.

Met vriendelijke groet,

Hans Jacobi

Kring contact

Het hoort van oudsher bij vrijzinnigen: (gespreks) kringen waarin over het geloof van gedachten wordt gewisseld. Maar hoe doen ze dat in deze tijden, waarin ze elkaar niet fysiek kunnen treffen? De Haagse Kring loste het op met een zoomsessie op de afgesproken kringdatum. Hoe zat ieder er zo bij, persoonlijk, maar ook beroepsmatig? Zo hadden we de kans even bij te praten, weliswaar op meer dan anderhalve meter afstand, maar zeer genoegelijk en het smaakte meteen naar meer! Van de kinderkring hoorden we al eerder, maar hoe, zo vroeg ik me, gaat het nu in al die andere kringen binnen onze gemeente? Wie neemt het estafettestokje over?

Ds Antje van der Hoek: Kring ronde

Na de herdenking van de bezetting komt 5 mei, Bevrijdingsdag, met de bede, dat ook wij binnen afzienbare en verantwoorde tijd weer vrij kunnen zijn. De redactie